

ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ КОНКУРЕНТНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

XX століття ознаменувалося розпадом однополярної та біполярної моделей соціально-економічних систем і винайденням нових економічних теорій, основаних на багатополарності світового господарства, яких об'єднує одна ідея – ідея еволюції глобальної конвергенції протилежних соціально-економічних систем капіталізму і соціалізму до капіталістичної мікроекономіки з центрально-периферійною структурою. На основі цієї ідеї сформовано багато теорій і висунуто гіпотези, використано безліч підходів. Частина з них, передовсім інституційних, довела свою недосконалість кількістю та глибиною криз, інша має тенденції до удосконалення – неокласичні, неоліберальні тощо.

Психологія сучасної соціальної політики, яка має на меті виявляти конкурентні переваги за рахунок економічної й грошової поведінки фізичних в умовах глобалізації, вписується в такі моделі: асертивна (самостверджувальна, прояв ввічливої наполегливості) (за класифікаціями Радаєва, Стребкова); раціональна (максимізація, обмежена та органічна раціональності) та слідування своїм інтересам (опортунізм, просте слідування власним інтересам, слухняність) (за класифікацією Уільямсона, характерна для інституціоналізму); лідера (конкурентна (поділяють на маскулінну та фемінінну) і кооперативна) (за класифікацією Бендас, характерна для інституціоналізму); купівельна; ситуативна; соціальна; кооперативна або некооперативна гра; трагедія громад; дилема бандита; рівновага Дж. Неша; оптимальність за В. Парето; парадокс Р. Бертрана тощо.

Їх впровадження спрямоване на зростання конкурентних переваг українського бізнесу, який своєю чергою не розв'язує комплексу соціальних проблем найманого персоналу. Відповідно частина українських найманих працівників приймають рішення щодо переходу в статус самозайнятих, що не завжди за своєю суттю й змістом рівноцінно бізнесу. З іншого боку, і держава останнім часом, за дефіцитності бюджету та обмеженості коштів в позабюджетних фондах, із значними проблемами виконує соціальну функцію. Недоліки впровадження сучасної соціальної політики, яка орієнтована на розвиток рівня конкурентоспроможності, полягають у такому: слабка продуктивність; низька активність кредитно-банківських структур у відтворювальних процесах реального сектора економіки; слабкий розвиток інноваційних продуктів та технологій; неефективне вилучення державою капіталу з економіки; неефективний перерозподіл державних фінансових ресурсів.

Поглиблення негативних процесів пов'язано з дією останніх криз, які сприяли нарощуванню наявних ризиків, відсутністю стабільно діючих конкурентних переваг на міжнародних ринках, зменшенням внутрішніх резервів вирішення проблеми, у більшому ступені декларативному соціальному забезпеченні населення країни фінансовими ресурсами для життєдіяльності та участі у фінансовому розвитку країни. Для фізичних осіб у різних проявах соціально-економічної активності пріоритетними є політика довгострокового зростання та соціальна політика. Кожна фізична особа має на меті забезпечити достатній рівень для поточного існування, економіка ж стверджує про необхідність економічного існування в поточному періоді для забезпечення своєї діяльності у майбутньому. Довгострокові стратегії соціально-економічної поведінки, пов'язані з розвитком людського потенціалу, що позначається на якості життя населення. Виходячи з цього детальний аналіз типологізації соціально-економічної поведінки фізичних осіб має позитивний ефект на соціально-економічне життя, розв'язок означеного парадоксу та подальший розвиток держави. Цей аналіз є частиною біхевіористичної теорії про поведінку, яку пріоритетно розвивати і надалі.